

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XXI. Hæreticorum fraudes ad inficiendam Romæ Ignatij domum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

abduci quos maculant, inflectique potius ad eorum horrorem nescio quem ex deformitate qua laborant, quam ad eos, spe boni iuuandos, quod iis diligendis, posset ex ipsis expectari. Inducto ad eum quem diximus aditum de diuinis sermone Ignatius, (in quo *tanquam potestatem habens*, teste Borgia versabatur) tunc sibi iam satisfacere, tunc omnia pandere caritati suæ spiracula; itaque animo, incendi, vt in vultu ipsius flamma pectoris legeretur. Certum quidem est se audientibus tantum ignis afflasse, vt ab eo digressi, non raro ad confessarium procurerent, peccata illico posaturi. Quod idem publicis illius concionibus effectum, vt in platea monetæ veteris, & Alteriorum, in quibus, vt plurimum ad populum dicebat, illic principio ab turba puerorum explosus, & luto appetitus, sed exerente se paulatim in animos, eius vi dicendi, & efficacia spiritus in eo loquentis, multis confluentium lacrymis, & conuersione morum est auditus. At si quando ab illo hominum genere crebrius adiretur, quorum occalluissent aures ad vtilia, nec aliud quærerent nisi supina otia fallere, insinuatione omni super sedens, abruptam iis ingerere de negotiis animæ allocutionem, de morte, & iudicio tractare, de turpitudine peccati, atrocitate ignium æternorum, ac similibus austeris, quæ istiusmodi hominum quantumuis ij insurduerint, mordaci vero aures radunt. Quo facto sibi vnâ, & illis, aiebat consuli; nam vel audituros, abiturosque meliores quam venerant; vel si ægrè audissent, minimè reuersuros, ita fore, vt subripiendo sibi deinceps tempore abstinerent. Verùm gratiæ ipsius suffragio in aula officia intrudi poscentibus, facultatem sibi negabat esse accessum quouam iis procurandi, præterquam in aulam Christi regis, hac si aliam vsquam nacti essent quærendo meliorem, etiam atque etiam redirent, seque illam docerent; sin autem, se toto liberè vterentur, vt assequerentur in ea non modo locum, sed quoscumque ambissent honorum gradus, illic obtinerent.

XXI.

*Hareticorum
fraudes ad
insiciendam
Roma Ignatij
domum.*

Hoc tam multiplici ad seruandas animas ardore, crebrâque in varias longè prouincias expeditione præstantium operatorum, Europa omni celebrabatur Ignatius, fremente interea hæresi, aduersis signis in sua exitia moueri; cumque vernaculis artibus Ignatium, & suos passim traduceret tanquam venalia Papæ mancipia, cuius fidem Romanam tantis conatibus tuerentur; sed fuit inter hæreticos qui fore cautius putauit, si talium hominum, aliquem sibi constarent manipulum, quem suis apprimè venænis imbutum Romæ haberent vicinum Pontifici, vnde quaqua versus breui suam pestem profaret: commentum Philippi Melanctonis eiusque assecclæ. Hanc sibi prouinciam suo periculo assumpsit Calaber eorum discipulus, nomine Michaël, vafer ingenio, & acutus, hic è Germania cum Romam venisset, Societatem quam petebat, rite probatus obtinuit, nihil eo ad oculum sanctius, nihil modestius. Ad sacra tanto frequentior, quanto nullam iis præbebat fidem, magnam vero hinc sui colligebat. Datur homini, vt solet tironibus, triclinij cura, additurque socius Manareus, cui vbi se credit

iam

iam familiarem, comperitque in scientiis versatum, utpote ex Parisiensi Academia recentem; ausus est eius arteriam callidè tentare, ut eum sensim sibi adiungeret. Ergo de affixis triclinio sanctorum tabulis, velut addubitans, ex Manareo requirere, in quem usum eæ essent, ac num sibi timeret ab scelere idololatriæ dum iis caput, & genua flecteret? respondit Manareus quod debuit; cui subinfert Sycophanta, at vide sis quæso, noueram in Germania Theologos insignes, qui religioni hoc sibi ducerent, laudarentque beati Ioannis verba quædam, quibus id disertè videtur damnari, *caute*, inquit, à *simulachris*. Neque ulterius tunc quidem progressus, eundem aliàs socium rogauit quid significaret illud S. Petri *salutate vos fratres qui sunt in Babylone*? Manareus Romam ab Apostolo, sic ait vocatam, quod ex omni tunc superstitionum, & falsitatis colluue constaret, & *magnam* (ut loquitur S. Leo) *sibi videretur assumpsisse religionem, quia nullam respuebat falsitatem*. Cui subridens homo vaferimus, etiam inquit, Germani Theologi Romam intelligunt, sed alia veriùs, ut dicunt ex causa, nempe quod prospiceret Apostolus Anti Christum (quem ipsi Papam esse affirmant) sedem illic esse positurum, quam regius vates pestilentia nominauit: atque hinc Manareus ambigere desit, an hic esset lupus in ouina pelle, cuius tamen ut fieret certior, necessitudinem præferens in dies arctiorem, fabulandi materiam sæpe ex talibus ponebat argumentis. Illum è contrario tantum non irretitum, tenere se ratus hæreticus, confidentiùs erroris dogmata, simulata dabitatione depromebat; quæ iam numero quinque, & viginti cum sub diuersis paulatim congressibus notasset Manareus, restabat rei indicium cognitori legitimo faceret. Quæ cum arcani fiducia duos inter hæctenus latuisset, experiri subiit, an posset tres de præcipuis positionibus ab eo scriptas elicere, de quibus inter se serio decertarent, sed coram amico ambobus iudice, ne alioqui contentione inutili pugnaretur, conditio placuit, & peius cupidus quam bene consultus hæreticus in eam descendit. Euerardo Mercuriano viro doctissimo præsentente, tres quæ petebantur positiones scribit, & Manareo tradit paraturo secretam de iis disputationem. Manareus tùm illas tùm alias, tùm quicquid inter ipsos actum religiosè, & candidè ad Ignatium defert: Ignatius ex templo ad præfectum sacrorum quæstorum Carrasam Cardinalem qui fuit postea Pontifex, inde cultu quem ex sæculo tulerat indutum hæreticum domo pellit, ex qua vix egressum, sacri tribunalis satellitium excubans in carcerem ducit, vbi Lutheranae conuictus hæreseos, triremi perpetua damnatur, fraudulentiæ pestilentis condignas pœnas luiturus. Primam hanc fabulam cum infeliciter egissent hæretici, concinnarunt aliam non multo meliorem: magistros suorum dogmatum, domum nostram immittunt subornatos, qui possent illic impunè docere, hoc est Venetiis, piæ, ab ignoto mecœnate, largitionis nomine, libros multos, quos Romam peruectos professorum domui reddendos curant, cistis grandibus duabus claudabantur; harum pars suprema, in reliquorum specimen obiecta,

scriptores exhibebat catholicos; Lutheri, Melanctonis, similitumque fœx, fundum velut in insidiis tenebat. Seorsum dum possent per otium compingi, nam solati ac nudi venerant, in Bibliotheca reponuntur; cum eidem, vt reor cœlitus, Manateo incidit cuiusmodi auctorum essent ij codices, velle inspicere; partēque illorum maxima aduertit, damnatæ doctrinæ lethale toxicum exsudare. Quare illos Ignatius (quod tunc cautum nihil esset de iis ad sacrū tribunal perferendis) omnes igni addixit, & sic vtrobique vulpinæ fraudes vanuerunt. Sed quod ij apud nos pessimis artibus in cassum tentauerant, hoc ipse optimis apud illos effecit. Multos enim Luthero variis in locis abstractos Ecclesiæ reddidit: inter quos Romæ audaculum iuuenem, & sui erroris tum pugnacissimum defensore, tum satorem præfidentissimum, vt qui prima nondum barba tinctus, clandestinum illius magisterium professurus procul aduenerat. At suas pedicas tam cautè nequirit tendere, quin detegeretur hæreticus, & quæstoribus fidei listeretur, à quibus ætati donata temeritas, cogitatumque potius de illius emendatione quam de supplicio; sed frustra, nec minando quicquam, nec suadendo mouebatur, adeo errori animum penitus, & pertinaciæ obstinatus; nam vt subtilis esset ingenij, scire certè plura non poterat, quam per ætatem discere licuisset, ad extremum igitur veluti confictum Ignatio traditur, excipiturque ab eo domi humaniter, cum omni significatione benivolentiæ: agit cum illo identidem de Deo Ignatius, sed de illo sapius cum Deo, vt suis primum apud Deum precibus illum expugnaret, deinceps etiam colloquutione quam ipse, & alij partes accommodatam illius ingenio cum eo miscebant de rebus fidei quas aut impugnaret, aut minus probaret: manus denique veritati dedit, erroresque publicè confessus respuit. Post autem rogatus, tam initio durus, & inflexus, qui se repente tam cereum, flectique facilem præbuisset: aiebat Ignatium sua id quidem, & suorum doctrina, sed magis vitæ sanctimonia patrassè, sic enim se ratiocinatum, si foret à fide Romanæ Ecclesiæ, alia vsquam vera fides, Deum profecto haudquaquam commissurum, vt eos homines lateret, qui vitam viuerent tam puram atque illibatam. Hæc hæretici iuuenis expugnatio, aliam reuocat iuuenis pariter, sed hebræi. Confugerat hic ad Ecclesiam, petieratque sacro fonte tingi; alebatur interea domi nostræ vbi necessariis rudimentis ad sacrum Baptisma cœteri etiam catechumeni parabantur; dies dicta Baptismo solemnis imminebat, cum ecce tibi miserum corripit tam diu iterum Iudaismi, & improuisa rabies, vt nec blandimentis, nec rationum vlla vi moueretur. Dolens vehementer Ignatius hanc sibi prope de manibus extorqueri prædam, ante omnia opem, ad illam Deo asserendam, ardentè precatus est, inde ad se accito, mane, inquit, Isaac nobiscum (erat id hebræo nomen) tribusque his tantummodo vocibus, ita subito Deus hominem immutauit, vt primi deinceps tenax propositi, illud non multo post Christo renascens expleuerit.

Nunc